

V Bruseli 22. apríla 2026
(OR. en)

8482/26

ENER 199
ENV 402
COMPET 475
TRANS 244
CONSOM 131
IND 278
ECOFIN 518
FISC 144

SPRIEVODNÁ POZNÁMKA

Od: Martine DEPREZOVÁ, riaditeľka, v zastúpení generálnej tajomníčky Európskej komisie

Dátum doručenia: 22. apríla 2026

Komu: Thérèse BLANCHETOVÁ, generálna tajomníčka Rady Európskej únie

Č. dok. Kom.: COM(2026) 370 final

Predmet: OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV
AccelerateEU – energetická únia
Cenovo dostupná a bezpečná energia vďaka urýchleným opatreniam

Delegáciám v prílohe zasielame dokument COM(2026) 370 final.

Príloha: COM(2026) 370 final

V Bruseli 22. 4. 2026
COM(2026) 370 final

**OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU
HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV**

AccelerateEU – energetická únia

Cenovo dostupná a bezpečná energia vďaka urýchleným opatreniam

1 ÚVOD

Po druhýkrát za menej ako päť rokov sú nebezpečenstvá **závislosti Európy od dovozu fosílnych palív** čoraz zjavnejšie. Viac ako polovica (57 %¹) energie spotrebovanej v Európe pochádza z dovážaných fosílnych palív. Tým vzniká zraniteľnosť, za ktorú draho platíme. V roku 2025 boli do EÚ dovezené fosílné palivá v hodnote približne 340 miliárd EUR². Od začiatku konfliktu na Blízkom východe v marci 2026 a uzavretia Hormuzského prielivu sme na dovoz fosílnych palív vynaložili ďalších 24 miliárd EUR³. To navyše značne potenciálne vplýva na rast HDP a infláciu⁴. Situácia na Blízkom východe ostáva naďalej nestabilná a nie je jasné, ako dlho potrvá, jedno je však isté: jej vplyv budeme pociťovať ešte aspoň niekoľko mesiacov a bude siahať nad rámec odvetvia energetiky, čo bude mať dosah na hospodárstvo, zamestnanosť a sociálnu oblasť.

Rastúce ceny sú bezprostredným dôsledkom konfliktu. Bezpečnosť dodávok nie je bezprostredne ohrozená, hoci zásoby niektorých palív sú obmedzené. EÚ je v procese znižovania podielu fosílnych palív na výrobe elektrickej energie, ale plyn a ropa naďalej dominujú vo vykurovaní, priemysle a doprave a predstavujú kľúčové vstupy pre priemyselné hodnotové reťazce (napr. chemikálie, plasty a hnojivá). To vystavuje európske domácnosti a podniky, najmä MSP a energeticky náročné priemyselné odvetvia, a pracovníkov globálnym prudkým nárastom cien. Súčasná situácia si vyžaduje **včasné, ciele a dočasné opatrenia** na ochranu najzraniteľnejších odberateľov, urýchlenie nášho prechodu na čistú energiu a elektrifikácie a na zabezpečenie konkurencieschopnosti európskeho priemyslu.

V posledných rokoch EÚ výrazne urýchlila transformáciu energetiky na účinnú, flexibilnú a prepojenú sústavu, ktorá je založená na **domáciach, čistých a výdatných zdrojoch energie**. Mnohé členské štáty už zúročujú rýchly pokrok v energetickej transformácii, čo dokazuje, že tento cieľ možno dosiahnuť a že prináša jednoznačné výhody ľuďom i podnikom. Napríklad členské štáty, ktoré majú v energetickom mixe vysoký podiel čistej energie (najmä energie z obnoviteľných zdrojov energie a jadrovej energie), a zároveň disponujú flexibilnou elektrizačnou sústavou, ktorá počíta s dostatočnou kapacitou sústavy a uskladňovaním, majú vo všeobecnosti ceny elektrickej energie pod priemerom EÚ a súčasná energetická kríza má na ne menší vplyv.

Znovu sa potvrdzuje, že treba **urýchliť elektrifikáciu, zavádzanie dodatočnej domácej výroby čistej energie a energetickú transformáciu**. Rozhodnutia, ktoré dnes prijmeme, určia, či budeme čeliť ďalšej kríze zo zraniteľnej alebo silnej pozície. Prechod na čistý, rozsiahly, domáci, bezpečný, vodohospodársky odolný a cenovo dostupný energetický systém nikdy nebol len klimatickou a environmentálnou nevyhnutnosťou – je tiež sociálno-ekonomickou konkurenčnou a bezpečnostnou naliehavou potrebou. Tieto politické ciele sa

¹ [Eurostat](#), 2024.

² [Eurostat](#).

³ Prvých 52 dní. Porovnanie s obdobím pred začiatkom krízy na Blízkom východe za predpokladu, že EÚ stále dováža rovnaké objemy. Pred krízou by EÚ v rovnakom časovom rámci zaplatila približne 51 miliárd EUR namiesto 75 miliárd EUR (podľa výpočtov Komisie založených na údajoch zo zdrojov Bloomberg, Kpler, LSEG/Refinitiv).

⁴ Energia je hlavnou hnacou silou volatility celkovej inflácie, ktorá pôsobí prostredníctvom priamych vplyvov (palivo, elektrina) aj nepriamych účinkov (výrobné náklady a náklady na dopravu).

navzájom posilňujú a dopĺňajú a možno ich dosiahnuť plným využitím všetkých dostupných čistých technológií pri súčasnom zabezpečení technologickej neutrality. Krátkodobé podporné opatrenia preto nesmú odvádzať pozornosť od dlhodobých cieľov – zvýšiť domácu výrobu čistej energie, dosiahnuť dekarbonizovaný a odolný energetický systém EÚ a posilňovať európsku výrobnú kapacitu s cieľom predísť vytváraniu nových strategických závislostí – ale majú ich podporovať.

Dosiahnutie týchto cieľov si bude vyžadovať pevné odhodlanie, **intenzívnejšiu koordináciu** a vyššie investície, ale prínosy urýchlenia prechodu na čistú energiu jasne prevažujú nad nákladmi. Pri každom oneskorenom investovaní do energetickej transformácie hrozí, že spoločnosti vzniknú vyššie náklady.

Súčasná kríza má veľmi silný globálny rozmer. Na zmiernenie vplyvu napätia na svetové trhy môže EÚ využiť svoju významnú váhu kupujúceho a hodnotu svojho jednotného trhu, ktorý je zdrojom **sily a solidarity**, najmä v čase krízy.

Tento plán je súčasťou **dynamickej reakcie Komisie**, ktorá sa bude vyvíjať v závislosti od situácie. Komisia bude tieto opatrenia pozorne sledovať a ak sa situácia zhorší, zváži ďalšie opatrenia. Pozostáva z piatich kľúčových oblastí činnosti, ktorých cieľom je podporiť členské štáty pri poskytovaní a smerovaní krátkodobej pomoci odberateľom, najmä tým, ktorých kríza zasiahla najvýraznejšie. Stanovujú sa v ňom aj spôsoby, ako rýchlejšie napredovať na ceste k odolnejšiemu energetickému systému v strednodobom a dlhodobom horizonte:

- intenzívnejšia koordinácia medzi členskými štátmi a s medzinárodnými partnermi,
- podpora členských štátov pri ochrane odberateľov vrátane priemyslu pred cenovými šokmi a zároveň pomoc pri energetickej transformácii,
- urýchlenie prechodu na čistú energiu z domácich zdrojov a elektrifikácie,
- posilnenie nášho energetického systému a
- podpora investícií mobilizáciou verejného aj súkromného financovania energetickej transformácie.

2 OKAMŽITÉ OPATRENIA NA DOSIAHNUTIE RÝCHLYCH PRÍNOSOV

2.1 Výhody intenzívnejšej koordinácie na úrovni EÚ

Posilnená koordinácia na úrovni EÚ ukázala jasné výhody. Spoločné opatrenia v rámci plánu REPowerEU v nadväznosti na agresiu na Ukrajinu zohrali ústrednú úlohu v tom, že EÚ umožnili znížiť spotrebu plynu o 18 % (od augusta 2022 do marca 2023)⁵, zmierniť bezprostredné tlaky a podporiť dlhodobú stabilitu. Vďaka energetickej platforme EÚ⁶ sa spoločne získalo 90 miliárd metrov kubických plynu na európsku spotrebu. Platforma prepojila priemyselných kupujúcich EÚ s medzinárodnými dodávateľmi, vďaka čomu medzi nimi pretieklo 77 miliárd metrov kubických.

⁵ [Eurostat](#), v porovnaní s úrovňami pred krízou.

⁶ Prostredníctvom mechanizmu [AggregateEU](#) zriadeného v rokoch 2023 – 2025.

Medzi prvé oblasti posilnenej koordinácie na úrovni EÚ patrí **plnenie zásobníkov plynu** a využívanie flexibility pri pravidlách plnenia, **uvoľňovanie zásob ropy**, **vnútroštátne núdzové opatrenia** a **zabezpečenie dostupnosti leteckého paliva a motorovej nafty**, a to aj **optimalizáciou výrobných kapacít ropných rafinérií**.

Nedostatok leteckého paliva môže mať významný vplyv na leteckú dopravu, ako je zrušenie letov, najmä vzhľadom na rušnú letnú sezónu. Keďže letecká doprava funguje cezhranične, je potrebná európska koordinácia, aby sa zachovalo účinné fungovanie jednotného trhu a zabezpečili nepretržité dodávky v celej EÚ. Malo by sa zväžiť preskúmanie alternatívnych dodávok a dovážaných druhov palív⁷.

Zvýšené ceny motorovej nafty a náklady na lodné palivo zvyšujú sadzby za nákladnú dopravu a vystavujú prevádzkovateľov cestnej dopravy a odvetvia príbrežnej námornej a vnútrozemskej vodnej dopravy, ako aj odvetvia rybárstva a poľnohospodárstva, veľkému tlaku.

Dostupnosť a prevádzková kapacita európskeho odvetvia rafinácie ropy sa musí maximalizovať, aby sa uspokojila súčasná spotreba, najmä pokiaľ ide o letecké palivá, keďže približne 40 % leteckého paliva, ktoré spotrebúvame, sa dováža a približne polovica všetkého dovozu prechádza cez Hormuzský prieliv⁸. Rafinárske kapacity sú geograficky koncentrované v niektorých regiónoch EÚ⁹ a alternatívne dodávky rafinovaných ropných produktov sú obmedzené, v dôsledku čoho je potrebné koordinované monitorovanie a potenciálne kolektívne opatrenia na maximalizáciu existujúcej produkcie európskych rafinérií, a to aj koordinovaným a včasným uvoľňovaním núdzových zásob.

Koordináčne opatrenia sú takisto kľúčové pre posilnenie vojenskej palivovej infraštruktúry, najmä pokiaľ ide o dovoz, spracovanie, skladovanie a distribúciu dodávok leteckého paliva.

Napokon, vonkajšia činnosť EÚ zameraná na celkové zníženie závislosti od fosílnych palív¹⁰ môže ďalej prispieť k zníženiu zraniteľnosti EÚ voči cenovým šokom v energetike, posilniť energetickú bezpečnosť a odolnosť EÚ a podporiť konkurencieschopnosť Európy v oblasti čistých technológií. Odolnosť našich prepojených trhov s energiou podporí najmä koordinácia a spolupráca so zmluvnými stranami Energetického spoločenstva¹¹.

Vzhľadom na dosah opatrení navrhovaných v tomto oznámení na vonkajšie vzťahy EÚ sa tieto opatrenia budú vykonávať v spolupráci s Európskou službou pre vonkajšiu činnosť v rámci plnenia jej úloh.

Okamžité opatrenia Komisie na zintenzívnenie koordinácie na úrovni EÚ:

- [Od apríla 2026] ***Komisia uľahčí koordináciu vnútroštátnych opatrení týkajúcich sa plnenia zásobníkov plynu (napr. dôkladným monitorovaním a v spolupráci s členskými štátmi aj***

⁷ Napríklad palivo Jet A.

⁸ Výpočty Komisie založené na údajoch zo zdrojov Kpler a Eurostat.

⁹ Naše štyri hlavné regionálne centrá: severozápadná Európa, Škandinávia a Pobaltie, Stredozemie a stredná a východná Európa.

¹⁰ Napríklad aj prostredníctvom vykonávania stratégie Global Gateway, Iniciatívy transstredozemskej spolupráce v oblasti energie a čistých technológií.

¹¹ Energetické spoločenstvo sa môže zúčastňovať aj na zasadnutiach koordinačnej skupiny pre ropu a koordinačnej skupiny pre plyn prostredníctvom svojho sekretariátu a v prípade potreby vzhľadom na osobitné body diskusie prostredníctvom zmluvných strán Energetického spoločenstva. Platforma EÚ pre energiu a suroviny zostáva otvorená pre spoločnosti zo zmluvných strán Energetického spoločenstva.

koordináciou načasovania nákupov účastníkmi trhu s cieľom zabrániť prudkým nárastom cien v dôsledku zvýšeného súbežného nakupovania) a **opatrení týkajúcich sa možného uvoľňovania zásob ropy vrátane leteckého paliva a motorovej nafty** (v prípade ktorých Komisia poskytne analýzy scenárov a skординuje načasovanie a objemy pre jednotlivé regióny a pre EÚ).
Uskutoční sa to v koordinačnej skupine pre plyn a v koordinačnej skupine pre ropu.

- [Od apríla 2026] Členské štáty sa vyzývajú, aby využívali flexibilitu pri plnení zásobníkov plynu (až do 10 %). **Komisia je pripravená posúdiť ďalšie zvýšenie povolenej prahovej hodnoty odchýlky** (až o ďalších 5 %) podľa aktualizovaného nariadenia EÚ o uskladňovaní plynu.
- [Od apríla 2026] **Komisia bude uľahčovať** koordinovaný kontakt EÚ s **dodávateľmi ropy a plynu a partnerskými krajinami** s podobnými profilmi dovozu energie s cieľom zlepšiť fungovanie a transparentnosť globálnych trhov s energiou, a to aj **úplnou mobilizáciou Platformy EÚ pre energetiku a suroviny**¹² na dosiahnutie spolupráce s priemyselným sektorom. Komisia sa posnaží zintenzívniť medzinárodnú spoluprácu s cieľom zvýšiť dodávky z tretích krajín a prostredníctvom siete obchodných dohôd EÚ.
- [Máj 2026] **Komisia zmapuje existujúce rafinérské kapacity v Európe, posúdi potreby a bude pracovať na opatreniach** s cieľom zabezpečiť plné využitie a dostatočnú domácu rafinérsku kapacitu na odolné dodávky celého spektra ropných produktov počas tejto krízy, ako aj s cieľom zvýšiť domácu úijnú výrobu udržateľných biopalív.
- [Od mája 2026] Komisia vytvorí **monitorovacie stredisko pre palivá, ktoré bude mapovať dodávky palív v doprave** (vyrobených v EÚ, dovezených a vyvezených) a **dostupné zásoby** v EÚ vrátane paliva na vojenské účely a rafinérskych kapacít, a to v rámci informácií dostupných Komisii. Komisia bude ako hlavnú prioritu **koordinovať získavanie alternatívnych dodávok leteckého paliva** s členskými štátmi, dodávateľmi palív a odvetvím letectva (letiská a letecké spoločnosti) a navrhne opatrenia **na optimalizáciu jeho distribúcie** medzi členskými štátmi s cieľom zabezpečiť dostupnosť vo všetkých regiónoch a na všetkých letiskách. Komisia posúdi potrebu preskúmania pravidiel EÚ o strategických zásobách s cieľom zahrnúť osobitné požiadavky na letecké palivo.
- [Od mája 2026] Komisia vydá usmernenie, v ktorom **objasní existujúcu flexibilitu** legislatívneho rámca EÚ pre letectvo, najmä pokiaľ ide o pravidlá týkajúce sa letiskových prevádzkových intervalov, boja proti tankeringu, záväzkov vyplývajúcich zo služieb vo verejnom záujme a používania iných dovážaných palív, s **cieľom riešiť dôsledky potenciálneho nedostatku palív na prevádzku leteckej dopravy** a zabezpečiť zachovanie riadneho fungovania jednotného trhu a zaistenie základnej leteckej prepojenosti. **Ak sa situácia zhorší** a existujúce možnosti flexibility už nebudú stačiť, **Komisia** v odôvodnených prípadoch **navrhne dočasné zmeny platného legislatívneho rámca EÚ**.
- [2026] Komisia začne **proces revízie smernice o zásobách ropy** s cieľom riešiť nedostatky zistené počas súčasnej krízy a tiež zvážiť, či sú pre rôzne ropné produkty potrebné osobitné požiadavky na zásoby.

2.2 Ochrana odberateľov a priemyslu pred cenovými šokmi

Domácnosti a priemysel očakávajú od členských štátov a EÚ opatrenia, ktoré ich ochránia pred nečakane veľkým nárastom cien. Rozpočty domácností sa sprisňujú, keďže rastúce náklady na

¹² https://energy.ec.europa.eu/topics/energy-security/eu-energy-and-raw-materials-platform_en?prefLang=sk.

energiu znižujú disponibilný príjem ľudí, čo už dnes vidno, keď ľudia tankujú¹³. Okrem toho, keďže približne dve tretiny všetkého zemného plynu spotrebovaného v EÚ sa používajú v budovách a v priemysle, prudký nárast cien plynu spôsobí problémy aj mnohým odberateľom, keď sa toto zvýšenie cien odrazí na účtoch za energiu a prípadne aj na iných súčastiach hospodárstva (napr. ceny potravín). V súčasnosti môžu mnohé domácnosti stále využívať podmienky stanovené v zmluvách o dodávkach plynu a elektrickej energie, ktoré uzavreli pred začiatkom konfliktu na Blízkom východe. To sa môže zmeniť, keď platnosť jednotlivých zmlúv o dodávkach uplynie. Tomuto riziku sú obzvlášť vystavení všetci odberatelia v zraniteľnej situácii.

Vzhľadom na pretrvávajúci a opakovaný tlak na dovoz fosílnych palív a nestálosť cien energie **je potrebná okamžitá podpora, ale musí byť cieleňá, včasná a dočasná** a viazaná na dlhodobé riešenia (pozri príklady v prílohe II). Takáto podpora by mala zachovať stimuly na zníženie spotreby energie a mala by byť v súlade so záväzkami členských štátov podľa rozpočtového rámca EÚ.

Legislatívny rámec EÚ a politické iniciatívy Komisie vrátane balíka energetických opatrení pre občanov¹⁴ už poskytujú celý rad dostupných opatrení, ktoré by členské štáty mohli zväziť, a tak poskytnúť odberateľom okamžitú pomoc. Patria medzi ne napríklad cieleňé režimy podpory príjmu; energetické poukazy, napríklad na výmenu plynových kotlov; sociálne tarify; zníženie alebo odstraňovanie spotrebných daní z elektriny pre zraniteľné domácnosti a energeticky náročné priemyselné odvetvia; zníženie DPH na inštaláciu tepelných čerpadiel, solárnej fotovoltiky a súvisiacich batérií s malou kapacitou; daňové stimuly podporujúce prechod na elektrické vozidlá; stimulovanie a zjednodušenie účasti odberateľov na energetických spoločenstvách a vlastnej výroby energie; podnecovanie odberateľov, aby porovnávali a menili dodávateľov energie alebo zmluvy. Okrem toho môžu členské štáty na podporu zraniteľných odberateľov podľa existujúceho legislatívneho rámca EÚ už teraz zaviesť dočasné alebo úplné zákazy odpojenia od dodávok energie. Boj proti energetickej a dopravnej chudobe je takisto prioritou novej stratégie v oblasti boja proti chudobe.

Cieleňé finančné stimuly, ako sú cieleňé daňové úľavy, zrýchlené odpisovanie¹⁵ alebo systémy sociálneho lízingu, môžu takisto podporiť investície a zvýšiť mieru zavádzania čistých technológií a zároveň prispieť k zvýšeniu európskej výrobnéj kapacity. To sa týka odvetví, ako sú elektrické vozidlá, tepelné čerpadlá pre domácnosti alebo priemyselné tepelné čerpadlá, solárne panely alebo batériové systémy uskladňovania energie.

Úspora energie a nahradenie spotreby ropy a plynu čistou energiou z domácich zdrojov sa ukázali ako účinné pri riešení vysokých cien energie a znižovaní závislosti Európy od

¹³ Európania v súčasnosti platia v priemere približne 1,8 – 2,2 EUR za liter benzínu a 2,0 – 2,4 EUR za naftu v porovnaní s priemerom 1,5 – 1,6 EUR za liter benzínu v roku 2025 a 1,6 – 1,8 EUR za liter nafty v roku 2025, zdroj: Týždenný vestník Európskej komisie o rope ([Weekly Oil Bulletin](#)).

¹⁴ [Balík energetických opatrení pre občanov](#) [COM(2026) 115].

¹⁵ V súlade so [závermi Rady](#) z 10. októbra 2025 o daňových stimuloch na podporu čistých technológií a priemyslu.

dovážaných fosílnych palív¹⁶. V krátkodobom horizonte môžu členské štáty dosiahnuť významné prínosy vo viacerých odvetviach kombináciou opatrení v oblasti elektrifikácie, zlepšenia efektívnosti a urýchleného zavádzania čistých technológií, napríklad aj inovatívnych a udržateľných riešení na biologickej báze (pozri príklady v prílohe II). Systém EÚ na obchodovanie s emisiami (ETS) bol takisto kľúčovým nástrojom na dosiahnutie vyššieho stupňa energetickej bezpečnosti a nezávislosti, keďže bez systému ETS by Európa teraz spotrebovala o 100 mld. m³ viac plynu, čím by sme sa stali zraniteľnejšími.

V domácnostiach a budovách môže podpora úprav, ktoré majú rýchly účinok, ako sú zlepšenie izolácie alebo výmena okien či neefektívnych spotrebičov, **priniesť okamžité a trvalé úspory energie** a zníženie nákladov. Výmenou plynových a naftových kotlov za tepelné čerpadlá by sa znížila konečná spotreba energie na polovicu a postupne by sa znížili účty za energiu¹⁷. Ročné zvýšenie miery zavádzania tepelných čerpadiel z dnešných približne 2,4 milióna jednotiek na približne 4 milióny jednotiek do roku 2030 by prinieslo nielen úľavy pre odberateľov, ale podporilo by aj členské štáty v pokroku pri znižovaní priemernej spotreby primárnej energie domového a bytového fondu aspoň o 16 % do roku 2030¹⁸. Komisia nabáda členské štáty, aby využili Nástroj na predsunutie príjmov z ETS2 od Európskej investičnej banky na urýchlenie zavádzania dekarbonizačných opatrení v odvetviach bývania a mobility, z ktorých budú mať prospech najmä domácnosti s nízkymi a strednými príjmami a MSP.

Keďže väčšina ropy sa spotrebúva v odvetví dopravy, opatrenia členských štátov by mali byť koordinované a zamerané na zachovanie tokov nákladnej dopravy a prepojenosti pre cestujúcich a zároveň by mali podporovať prechod na elektromobilitu a iné riešenia čistej mobility vo všetkých druhoch dopravy ako štrukturálnu cestu k zníženiu našej závislosti od ropy v doprave. Opatrenia môžu zahŕňať stimuly pre odberateľov, aby si zadovážili elektrické vozidlá (napr. prechod podnikových vozových parkov na ekologické dopravné riešenia¹⁹, ako sú elektrické ťažké úžitkové vozidlá alebo elektrické osobné trajekty) alebo poskytovanie pobrežného zásobovania elektrickou energiou v prístavoch. V prípade podnikov – najmä malých, stredných a energeticky náročných podnikov – môžu cieľené podporné mechanizmy zahŕňať systémy financovania, poukazy alebo lízingové modely na stimuláciu investícií do energetickej efektívnosti a čistých technológií.

Členské štáty môžu zvážiť využitie svojich alokácií zo Sociálno-klimatického fondu na financovanie takýchto opatrení pre zraniteľné skupiny, a to aj v odvetví dopravy a budov.

V prípade leteckej a vodnej dopravy a rybolovu by sa mal urýchliť začatý prechod na udržateľné letecké palivá a udržateľné lodné palivá²⁰ a mal by sa podporiť rýchlym zavedením stimulov na ich výrobu a používanie v EÚ²¹. V iných odvetviach, ako je poľnohospodárstvo, rybárstvo a logistika mobility, môže zlepšený prístup k udržateľným biopalivám pre existujúce

¹⁶ Z najnovších dostupných údajov vyplýva, že investície do energetickej efektívnosti financované EÚ už posilňujú energetickú odolnosť Únie. Do konca roka 2023 predstavovali ročné úspory energie dosiahnuté prostredníctvom fondov EÚ 81,9 TWh, zdroj: [COM\(2026\) 118 final](#), s. 17. Ďalšie informácie nájdete aj v projekte [ODYSEE](#).

¹⁷ Výpočty Komisie.

¹⁸ V porovnaní s rokom 2020. [Smernica \(EÚ\) 2024/1275 o energetickej hospodárnosti budov](#).

¹⁹ Návrh [nariadenia o ekologických podnikových vozidlách](#) [COM(2025) 994 final].

²⁰ Iniciatíva [ReFuelEU Aviation](#) a nariadenie [FuelEU Maritime](#).

²¹ [Investičný plán pre udržateľnú dopravu](#).

vozidlá so spaľovacím motorom zabezpečiť, že tieto vozidlá sa budú neprerušene podieľať na dodávateľskom reťazci, najmä pokiaľ ide o potraviny.

Okamžité opatrenia Komisie na podporu členských štátov pri ochrane odberateľov a priemyslu:

- [Máj 2026] Komisia na nadchádzajúcom neformálnom zasadnutí ministrov energetiky EÚ na Cypre 13. mája 2026 predloží **zoznam reprodukovateľných opatrení na dosiahnutie úspor energie a zvýšenie efektívnosti systému**, ako aj **opatrení na nahradenie fosílnych palív čistou energiou z domácich zdrojov**, ktoré môžu členské štáty rýchlo zaviesť na zníženie spotreby ropy a plynu v krátkodobom horizonte. Zoznam bude vychádzať z posúdenia najúčinnjších opatrení prijatých od roku 2022 a bude obsahovať príklady konkrétnych opatrení, ktoré sa úspešne zaviedli do praxe a majú rozsiahly potenciál reprodukovania v celej EÚ, a ich dosahu.
- [Od apríla 2026] Komisia zriadi **digitálne úložisko** na zhromažďovanie a výmenu informácií, ktoré nemajú dôverný charakter, o vnútroštátnych núdzových opatreniach členských štátov, na pomoc pri koordinácii medzi susednými členskými štátmi a na uľahčenie **výmeny a podpory osvedčených postupov**.
- [Apríl 2026] Komisia prijme **dočasný rámec štátnej pomoci**, v ktorom sa stanovujú ustanovenia pre členské štáty na vypracovanie a vykonávanie cielených dočasných núdzových opatrení na podporu niektorých hospodárskych odvetví, ktoré sú najviac vystavené prudkým nárastom cien.
- [Od apríla 2026] Komisia bude **členským štátom poskytovať nepretržitú pomoc** pri navrhovaní **cielených, včasných a dočasných opatrení** (vrátane cenových intervencií, systémov podpory príjmu a daňových stimulov) zameraných najmä na podporu MSP, energeticky náročných priemyselných odvetví a domácností pri súčasnom zachovaní motivácie šetriť energiu a podpore znižovania spotreby fosílnych palív. Členské štáty by mali poskytnúť posúdenie príslušných očakávaných vplyvov vrátane ich fiškálnych nákladov a vyhnúť sa fragmentácii jednotného trhu. Komisia v tejto súvislosti poskytne **hlavné zásady a uľahčí vypracovanie vzorov**. Členské štáty môžu prijať aj opatrenia týkajúce sa zdaňovania neočakávaných ziskov s cieľom zabezpečiť sociálnu spravodlivosť, pričom Komisia bude rešpektovať rozhodnutia členských štátov, poskytne pomoc a najlepšie postupy pre vnútroštátne opatrenia a takisto posúdi ich vplyv na jednotný trh. Komisia je pripravená podporiť všetky členské štáty, ktoré potrebujú krátkodobo uplatňovať sadzby dane z energie pod súčasnými minimálnymi úrovňami EÚ a zároveň zabrániť zvyšovaniu spotreby fosílnych palív a prehlbovaniu nerovnováhy medzi ponukou a dopytom.
- [Apríl 2026] Komisia bude naďalej **uľahčovať posilňovanie postavenia a ochrany odberateľa** vo všetkých členských štátoch **prostredníctvom usmernení** o ochrane zraniteľných odberateľov pred odpojením, zrýchlením a zjednodušením zmeny dodávateľa energie a zmluvy o dodávkach energie, účasti na energetických spoločenstvách a vlastnej spotrebe, zlepšení riadenia rizík dodávateľov a o ochrane odberateľov počas energetickej transformácie.
- [Od mája 2026] Komisia bude aj prostredníctvom rady pre investície do energetickej transformácie a koalície na financovanie energetickej efektívnosti **podporovať a napomáhať rozvoj systémov sociálneho lízingu pre čisté a efektívne technológie, ktoré by členské štáty mali využívať** na podporu rýchleho zavádzania, napr. elektronických vozidiel, tepelných čerpadiel pre domácnosti a batérií s malou kapacitou²². Komisia je pripravená **pomáhať členským štátom**

²²

Doplnenie ďalších stimulačných modelov, ako sú granty, záruky, úvery alebo modely „energia ako služba“, ktoré sa častejšie používajú pri technológiách, ako sú batérie s malou kapacitou a tepelné čerpadlá.

zavádzať finančné stimuly, ako sú ciele daňové úľavy, na rýchle zavádzanie technológií čistej energie, ako sú elektrické vozidlá, priemyselné tepelné čerpadlá a tepelné čerpadlá pre domácnosti, používateľské uskladňovanie energie pomocou batérií a priemyselné uskladňovanie tepla, pri súčasnom dodržiavaní záväzkov podľa rozpočtových pravidiel.

- [Apríl 2026] Komisia spustila mechanizmus krízovej podpory poskytovanej v rámci Európskeho námorného, rybolovného a akvakultúrneho fondu²³, ktorý členským štátom umožňuje odškodniť prevádzkovateľov v odvetví rybolovu, akvakultúry a spracovania za zvýšené prevádzkové náklady a ušlý príjem, ktoré priamo vyplývajú zo situácie na Blízkom východe.

3 OKAMŽITÉ OPATRENIA NA DOSIAHNUTIE TRVALÝCH PRÍNOSOV

3.1 Urýchlenie prechodu na čistú energiu z domácich zdrojov a elektrifikácie

Prijatím okamžitých opatrení na dosiahnutie výrazných výsledkov v strednodobom horizonte môžu členské štáty nahradiť značné objemy ropy a plynu **urýchlením prechodu na výdatnú a čistú energiu z domácich zdrojov**, a to aj prostredníctvom elektrifikácie, zavedením slnečnej tepelnej a geotermálnej energie, ako aj iných obnoviteľných zdrojov energie, jadrovej energie, biometánu, udržateľných biopalív a vodíka.

Napríklad ročný prírastok kapacity elektriny z obnoviteľných zdrojov by sa mal zvýšiť na 100 GW/rok²⁴, a to aj prostredníctvom nových rozsiahlych projektov v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov a urýchleného zavádzania slnečnej energie²⁵, čo môže priniesť rýchle výsledky²⁶. Ak sa majú výsledky dostaviť bezodkladne, treba zefektívniť vnútroštátne režimy vydávania povolení v súlade s požiadavkami stanovenými v právnych predpisoch EÚ²⁷. Okrem úsilia o transpozíciu môže konkrétne výsledky priniesť skoršie vykonávanie. Do konca roka 2026 by sa trvanie postupov vydávania povolení malo v celej Európe skrátiť na

²³ Vykonávacie [rozhodnutie Komisie, ktorým sa situácia na Blízkom východe existujúca od 28. februára 2026 stanovuje ako výnimočná udalosť](#) spôsobujúca významné narušenie trhov.

²⁴ V súlade s [Dohodou o čistom priemysle](#) [COM(2025) 85 final]. Táto miera zavádzania kapacity energie z obnoviteľných zdrojov sa vzťahuje na kapacitu jednosmerného prúdu, ktorá zodpovedá približne 85 GW kapacity striedavého prúdu používanej v štandardnom postupe štatistického vykazovania.

²⁵ Výroba slnečnej energie je jedným z cenovo najdostupnejších zdrojov výroby elektrickej energie a má veľmi veľký potenciál zavádzania, napríklad na obytných budovách vrátane balkónov, pri cestách a komerčne vo veľkom rozsahu.

²⁶ Od roku 2021 EÚ nainštalovala približne 260 GW kapacity energie z obnoviteľných zdrojov (204 GW fotovoltickej slnečnej energie a 57 GW veternej energie), čo viedlo k úsporám plynu na výrobu zodpovedajúcim 15 mld. m³ v roku 2025 (alebo približne 5 % ročného dovozu do EÚ).

²⁷ Všetky členské štáty už mali transponovať a vykonať všetky požiadavky na vydávanie povolení pre obnoviteľné zdroje energie a súvisiacu infraštruktúru podľa právnych predpisov EÚ v oblasti energetiky, a najmä smernice o obnoviteľných zdrojoch energie (vrátane oblastí zrýchlenia výroby energie z obnoviteľných zdrojov, prevažujúceho verejného záujmu v prospech projektov v oblasti obnoviteľných zdrojov energie a kratších lehôt na vydávanie povolení na modernizáciu existujúcich projektov). V čase uverejnenia tohto oznámenia sú členské štáty stále v procese prijímania a oznamovania vnútroštátnych transpozičných opatrení Komisií.

maximálne dva roky²⁸ a každý členský štát by mal uvoľniť potenciál oblastí vhodných na zrýchlenie výroby energie z obnoviteľných zdrojov, a to tak, že určí aspoň jednu oblasť.

Ďalším kľúčovým nástrojom je maximalizovať existujúce aktíva súvisiace s energiou z obnoviteľných zdrojov. Rýchla modernizácia a aktualizácia veterných parkov vrátane veterných parkov na mori podporená špecializovanými zjednodušenými režimami vydávania povolení na modernizáciu a aktualizáciu iných zariadení na výrobu energie z obnoviteľných zdrojov, ako sú vodné elektrárne, môže vďaka zvýšeniu dostupnej výrobnnej kapacity rýchlo priniesť veľmi potrebnú dodatočnú úľavu.

Dôležitou súčasťou stratégií dekarbonizácie, konkurencieschopnosti priemyslu a bezpečnosti dodávok je jadrová energia. Takmer polovica členských štátov má vo svojom národnom energetickom mixe jadrovú energiu. Z aktualizovaných národných energetických a klimatických plánov²⁹ vyplýva, že sa predpokladá nárast nainštalovanej jadrovej kapacity. Jadrové elektrárne dodávajú čistú energiu, sú vhodné na zlepšenie integrácie systému a poskytujú flexibilitu, ktorá uľahčuje ďalšie zavádzanie iných čistých technológií. Tieto výhody sú prínosom pre celý energetický systém EÚ. Nové malé modulárne reaktory³⁰ alebo zabránenie predčasnému vyradeniu³¹ existujúcej jadrovej kapacity môžu pomôcť znížiť potrebu využívania fosílnych palív, a to aj v diaľkovom vykurovaní a priemyselných procesoch. Ako sa uvádza v stratégii PINC, existuje aj nevyužitý potenciál, pokiaľ ide o existujúce jadrové elektrárne³².

Súčasná kríza je aj výzvou na urýchlenie elektrifikácie³³ s cieľom ukončiť vystavenie cenovým šokom pri fosílnych palivách a závislosti od dovozu. V roku 2024 pochádzalo 71 % elektriny vyrobenej v EÚ z čistých zdrojov energie³⁴, čo prinieslo do systému lacnú energiu. Elektrina však predstavuje menej ako štvrtinu konečnej spotreby energie³⁵. Na zabezpečenie cenovej dostupnosti energie a konkurencieschopnosti priemyslu tým, že sa na spotrebiteľov prenesú prínosy čistej energie a obnoviteľných zdrojov energie a zlepši sa efektívnosť systému, je potrebné, aby väčšia časť spotreby energie (v doprave, budovách, priemysle atď.) prešla z fosílnych palív na elektrinu.

²⁸ V súlade so smernicou o obnoviteľných zdrojoch energie vrátane kratších lehôt pre oblasti zrýchlenia výroby energie z obnoviteľných zdrojov, pričom lehoty na dokončenie veľmi zložitých projektov, ako sú niektoré projekty na mori, môžu byť dlhšie.

²⁹ [Celoúijné posúdenie konečných aktualizovaných národných energetických a klimatických plánov](#) [COM(2025) 274 final].

³⁰ Oznámenie Komisie s názvom [Stratégia pre rozvoj a zavádzanie malých modulárnych reaktorov](#) (SMR) v Európe [COM(2026) 117].

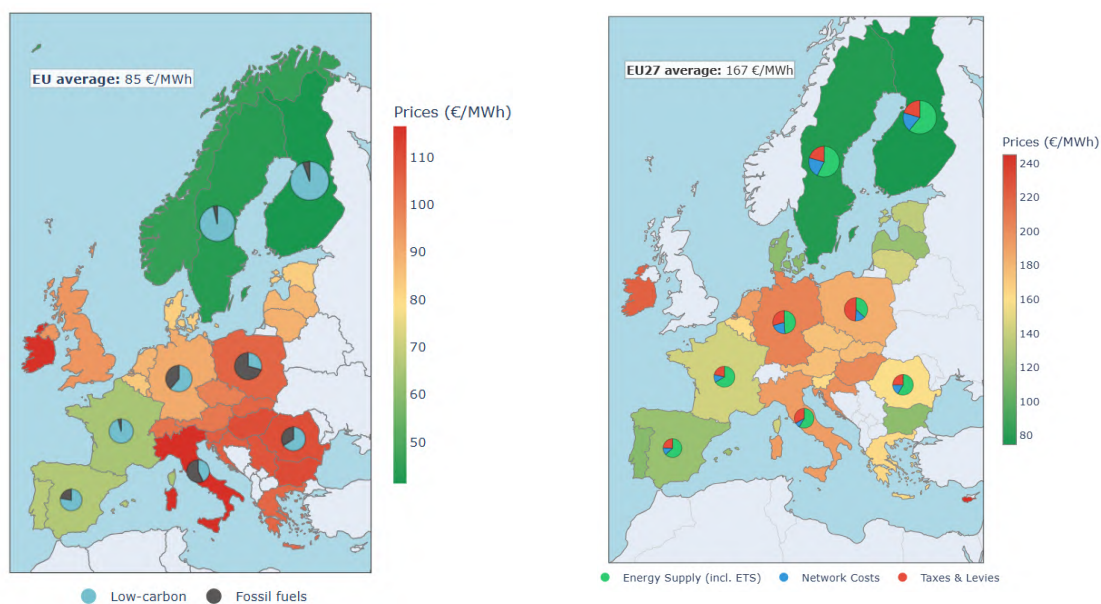
³¹ Oznámenie Komisie s názvom [Jadrový objasňujúci program](#) predložený podľa článku 40 Zmluvy o Euratome – v konečnom znení (po vyjadrení stanoviska EHSV) [COM(2026) 120 final].

³² Z národných plánov vyplýva, že ak by členské štáty predĺžili životnosť existujúcich reaktorov na 70 alebo dokonca 80 rokov a všetky projekty novej výstavby by sa realizovali včas, inštalovaná kapacita by mohla v roku 2050 dosiahnuť 144 GWe.

³³ Miera elektrifikácie v roku 2024 dosiahla 23,4 %. V [Dohode o čistom priemysle](#) a [Akčnom pláne pre cenovo dostupnú energiu](#) sa zaviedol kľúčový ukazovateľ výkonnosti týkajúci sa podielu elektriny na konečnej spotrebe energie, pričom ako referenčná hodnota do roku 2030 sa stanovilo 32 %.

³⁴ <https://ec.europa.eu/eurostat/web/interactive-publications/energy-2026?etrans=sk>.

³⁵ Eurostat.

Obrázok 1. Korelácia medzi mixmi čistej energie a cenovou dostupnosťou elektrickej energie (veľkoobchod 2025 – vľavo; maloobchod pre priemysel v prvom polroku 2025 – vpravo) [Zdroj: GR ENER]

Elektrifikáciou sa podporí aj domáca výroba čistých technológií v EÚ, napr. tepelných čerpadiel pre domácnosti a priemyselných tepelných čerpadiel. Podľa odhadov priemyslu viac ako dve tretiny tepelných čerpadiel inštalovaných v Európe sa aj vyrábajú v Európe³⁶. Ak bude známa potenciálna spotreba, výrobcovia budú mať vyššiu motiváciu zvyšovať kapacitu v EÚ a investovať do rozvoja zručností.

Zdvojnásobením inštalovanej kapacity komerčných tepelných čerpadiel a tepelných čerpadiel pre domácnosti by sa znížila spotreba fosílnych palív o 200 TWh³⁷. Systémy diaľkového vykurovania a chladenia sú navyše účinnými hnacími silami urýchľovania elektrifikácie. Majú potenciál poskytnúť flexibilitu na strane spotreby, ktorá je v elektrizačnej sústave čoraz potrebnejšia, a to prostredníctvom veľkých tepelných čerpadiel, elektrických kotlov a uskladňovania tepla, a uľahčiť rekuperáciu odpadového tepla. Ambiciózne rozšírenie tepelnej siete môže priniesť významné úspory zemného plynu³⁸.

Ďalšou významnou oblasťou pri zvyšovaní elektrifikácie hospodárstva je doprava. Okrem stimulov na podporu rastu predaja elektrických vozidiel je na ich zavádzanie nevyhnutná dostatočná nabíjacia infraštruktúra. Hoci nabíjacia infraštruktúra pre osobné automobily

³⁶ Európske združenie výrobcov tepelných čerpadiel, [Tepelné čerpadlá vyrobené v Európe](#).

³⁷ Tieto úspory by predstavovali približne 8 % súčasnej spotreby energie na vykurovanie priestoru v budovách.

³⁸ Mathiesen et al. (2023), [Heat matters: The missing link in REPowerEU](#) (Na teple záleží: chýbajúci článok v pláne REPowerEU).

a dodávky rástla posledných päť rokov výrazne rýchlejšie ako vozový park elektrických vozidiel, chýba nabíjacia infraštruktúra pre nákladné vozidlá³⁹.

Zvýšenie podielu slnečnej tepelnej energie nielen v budovách, ale aj v systémoch diaľkového vykurovania a chladenia modernizáciou existujúcich solárnych tepelných zariadení a začatím nových projektov, a to aj v oblasti uskladňovania tepla, by mohlo priniesť značné úspory energie. Týka sa to hlavne priemyslu, najmä odvetvia potravín a nápojov, chemického odvetvia (obzvlášť požiadaviek na technologické teplo do približne 400 °C) a poľnohospodárstva (napr. skleníkov).

Geotermálna energia môže takisto nahradiť zemný plyn v sieťach diaľkového vykurovania a chladenia a v niektorých prípadoch prispieť k výrobe elektriny⁴⁰. Preto je dôležité podporiť rýchle zavádzanie nových geotermálnych projektov a preskúmať potenciál modernizácie existujúcich zariadení. Priemyselné tepelné čerpadlá dokážu zvyčajne dodávať technologické teplo približne do 200 °C alebo zhodnocovať teplo s nízkou teplotou, čo umožní zvýšenie rekuperáciu odpadového tepla v priemysle a systémoch diaľkového vykurovania a chladenia.

Bioplyn a biometán môžu takisto zohrávať strategickejšiu úlohu pri nahrádzaní dovážaných fosílnych palív, najmä v odvetviach, v ktorých je elektrifikácia náročnejšia. Výroba biometánu v existujúcich prevádzkach by sa mohla zvýšiť približne o 10 % až 30 %. Projekty v poľnohospodárskych podnikoch a kooperatívne projekty v oblasti biometánu môžu znížiť závislosť od fosílnych palív a zároveň poskytnúť poľnohospodárom dodatočný príjem a vytvoriť miestnu hodnotu, najmä vo vidieckych oblastiach, premenou odpadu, zvyškov a hnoja na energiu a hnojivá. Obehové riešenia pre bioplyn, biometán a recyklované živiny môžu okrem toho posilniť odolnosť, pomôcť konkurencieschopnosti a znížiť vystavenie globálnym cenovým šokom.

A napokon, keďže zavádzanie vodíka naďalej prebieha pomaly, EÚ by mala podporovať urýchlenie prechodu priemyslu na dekarbonizované palivá a zároveň zabezpečiť rovnaké podmienky pre všetkých užívateľov elektriny a minimalizovať náklady na elektrinu.

Okamžité opatrenia Komisie na podporu členských štátov:

- [2. štvrt'rok 2026] Komisia podnikne kroky v oblasti **elektrifikácie, vykurovania a chladenia a geotermálnej energie**. Komisia okrem iného stanoví **cieľ elektrifikácie**, navrhne opatrenia na zníženie pomeru cien elektriny a fosílnych palív a opatrenia na urýchlenie zavádzania elektrifikačných riešení, napríklad prostredníctvom trhového nástroja pre tepelné čerpadlá, a bude riešiť prekážky v priemysle, doprave⁴¹ a stavebníctve, ako aj medziodvetvové prekážky elektrifikácie hospodárstva. To zahŕňa

³⁹ Okrem toho konverzia dep na vozový park autobusov a nákladných vozidiel s nulovými emisiami zostáva pre mnohé mestá a prevádzkovateľov veľkou investičnou výzvou.

⁴⁰ Podľa prehľadu Ember sa predpokladá, že geotermálne technológie novej generácie by mohli v EÚ dodať až 301 TWh ročne, čo zodpovedá približne 42 % súčasnej produkcie energie z uhlia a plynu. [Geothermal energy in Europe](#) (Geotermálna energia v Európe), február 2026, Ember.

⁴¹ Vrátane ťažkých úžitkových vozidiel.

postupné rušenie dotácií na fosílna palivá, ktoré oslabujú relatívnu konkurencieschopnosť elektrickej energie v porovnaní s inými nosičmi energie.

- [Od mája 2026] *Pokiaľ ide o **geotermálnu energiu**, Komisia podporí členské štáty a zainteresované strany pri zhromažďovaní podrobných geologických údajov a vytvorí **databázu na úrovni EÚ**. Komisia preskúma aj podporu zriadenia **systémov znižovania rizika v oblasti geotermálnej energie a systémov poistenia** spolu s verejnými financovateľmi vrátane národných podporných bánk s cieľom znížiť riziko investícií a ďalej mobilizovať súkromný kapitál. V rámci iniciatívy Global Gateway je Komisia odhodlaná v relevantných prípadoch podporovať okrem iného **medzinárodnú spoluprácu na projektoch týkajúcich sa geotermálnej energie**.*
- [Od mája 2026] *Pokiaľ ide o **slnečnú tepelnú energiu**, Komisia spolu s koalíciou na financovanie energetickej efektívnosti pomôže vypracovať systémy verejnej podpory na **zavádzanie rozsiahlych projektov v oblasti slnečnej tepelnej energie**.*
- [Od roku 2026] *Pokiaľ ide o **biometán**, Komisia bude naďalej podporovať iniciatívy na podporu výroby plyných molekúl nefosílného pôvodu vrátane udržateľného bioplynu a biometánu v súlade s plánom REPowerEU⁴² vrátane projektov v poľnohospodárskych podnikoch a kooperatívnych projektov v oblasti bioplynu a biometánu, pričom dôkladne zohľadní rozšírenie existujúcich zariadení, zmierni prekážky pri udeľovaní povolení a zlepši prepravu udržateľných surovín v regiónoch.*
- [2. štvrtrok 2026] *Po posúdení a vzhľadom na pomalšie rozširovanie trhu s vodíkom, než sa očakávalo, Komisia navrhne **cielené preskúmanie kritérií výroby vodíka z obnoviteľných zdrojov pri súčasnom zachovaní existujúcich investícií**. Podporí sa tým dekarbonizácia priemyslu, a urýchli vývoj **udržateľných leteckých e-palív (eSAF)** na báze vodíka a **udržateľných lodných e-palív (eSMF)**. Komisia ďalej objasní metodiky uplatniteľné na procesy využívajúce obnoviteľný vodík aj biomasu ako surovinu s cieľom uľahčiť výrobu udržateľných leteckých e-palív a zároveň zabezpečiť rovnaké podmienky a zachovať ambiciózne kritériá udržateľnosti vrátane prínosnosti, presného započítavania emisií počas životného cyklu a zabránenia dvojitému započítaniu. Komisia do 30. júna 2026 začne verejnú konzultáciu o návrhu metodiky, v ktorej sa načrtnú kritériá potenciálneho zavedenia alternatívnych prístupov na uznávanie nízkouhlíkovej elektriny z jadrových elektrární.*
- [Do leta 2026] *Komisia **zmapuje európske kapacity, ktorými by sa ropa a plyn ako suroviny na chemikálie, keramiku, sklo, plasty a hnojivá dali doplniť obhospodávacími materiálmi a materiálmi z biologických zdrojov**, pričom bude spolupracovať s priemyslom s cieľom identifikovať a riešiť prekážky ich zavádzania v krátkodobom horizonte.*

3.2 Posilnenie nášho energetického systému

Ako ukazuje táto kríza, modernizácia a zásadná transformácia nášho energetického systému už nie je ambicióznym plánom, ale absolútnou nevyhnutnosťou odolnosti. Na plné využitie výhod je nevyhnutné, aby všetky členské štáty rýchlo a úplne vykonávali *acquis* EÚ v oblasti energetiky a aby spoluzákonodarcovia urýchlili rokovania o balíku opatrení pre európske elektrizačné sústavy. Tým sa urýchli realizácia projektov vrátane projektov spoločného záujmu a projektov vo vzájomnom záujme a zároveň sa vymedzí flexibilný prístup k domácim príjmom z preťaženia vyplývajúcim z vnútorných ponukových oblastí, ktorý zohľadňuje vnútroštátne okolnosti. Elektrizačné sústavy sú potrebné na umožnenie toku energie za najnižšiu cenu z miesta, kde sa vyrába, na miesto, kde sa spotrebúva. Na dosiahnutie orientačného cieľa EÚ, ktorým je prepojenie elektrických sietí na úrovni aspoň 15 % do roku 2030, je potrebné zintenzívniť zavádzanie cezhraničnej elektrickej infraštruktúry, čím sa zabezpečí skutočná energetická únia.

Iniciatíva Energetické diaľnice sa zameriava na osem prioritných koridorov a rieši najnaliehavejšie potreby energetickej infraštruktúry, ktoré si vyžadujú ďalšiu rýchlu podporu a záväzok s cieľom riešiť prekážky, ktoré bránia pokroku. Tento proces treba urýchliť. V prípade potreby možno v budúcnosti zväziť ďalšie energetické diaľnice. Opatrenia na efektívnejšie a pružnejšie využívanie elektrizačných sústav aj prostredníctvom digitalizácie a na zlepšenie produktivity sústav takisto výrazne znížia náklady a pomôžu posilniť proces elektrifikácie viacerých odvetví vrátane vykurovania a chladenia.

Prepojenosť, inteligentné siete, prístup k elektrizačným sústavám a produktivita sústav spolu s inteligentnými meradlami sú takisto podmienkami pre mnohých poskytovateľov služieb, ktoré pomáhajú znížiť účty odberateľov za energiu alebo reagovať na cenové signály úpravou spotreby. Rozsiahle zavádzanie inteligentných meradiel je nevyhnutné na uvoľnenie reakcie na strane spotreby vo veľkom rozsahu a na to, aby sa odberatelia mohli zúčastňovať na trhoch s flexibilitou, čím sa zníži špičkový odber a cenová volatilita. Podporujú to aktíva, ako sú batérie, elektrické vozidlá a tepelné čerpadlá, ako aj procesy, napríklad systémy riadenia a riešenia energetického prepojenia vozidla a siete a automatizácia založená na umelej inteligencii. S cieľom zvýšiť flexibilitu systému a pomôcť znížiť regionálne a domáce ceny energie by mal každý členský štát zaviesť inteligentné meradlá, ktoré do roku 2031 pokryjú aspoň 50 % jeho konečných odberateľov. To ide ruka v ruke s cenovými štruktúrami, ktoré podporujú využívanie služieb flexibility a uskladňovania s cieľom lepšie integrovať a využívať čistú energiu.

Na vybudovanie odolného energetického systému zásobovaného zo zdrojov čistej domácej energie je kľúčová dostupnosť kapacít na uskladňovanie elektriny a tepla, ako aj flexibilita vrátane batérií a prečerpávacích vodných elektrární. EÚ v súčasnosti disponuje uskladňovacou kapacitou 55 GW a musí túto kapacitu výrazne rozšíriť, aby do roku 2030 dosiahla 200 GW, pričom batérie zohrávajú pri takomto zvyšovaní dôležitú úlohu. Na tento účel je nevyhnutná politická podpora takýchto projektov už vo fáze plánovania.

Okamžité opatrenia:

- [Do júla 2026] Komisia vyzýva spoluzákondarcov, aby do leta ukončili rokovania o balíku opatrení pre európske elektrizačné sústavy, a podporí ich v tom. Je to nevyhnutné na urýchlenie zavádzania veľmi potrebných projektov v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov a jej uskladňovania (vrátane veľkokapacitných batérií) a na modernizáciu sieťovej infraštruktúry, čím sa pomôžu znížiť ceny energie a závislosť od dovozu.
- [2. až 3. štvrťrok 2026] Komisia bude naďalej spolupracovať s členskými štátmi na urýchlení vykonávania **iniciatívy Energetické dial'nice**. V nadväznosti na pokrok, ktorý sa už dosiahol na energetickom ostrove Bornholm, Komisia posilní politickú angažovanosť, vyčlení zdroje a zmobilizuje všetky dostupné nástroje na posilnenie investičných rámcov a prekonanie prekážok vrátane zvyšných ťažkostí, ktoré bránia rýchlemu zavádzaniu projektov.
- [Od mája 2026] Komisia bude podporovať členské štáty a zainteresované strany (napríklad v osobitnej skupine pre energetickú úniu a regionálnych skupinách na vysokej úrovni) pri **určovaní elektrární** vrátane veterných parkov, ktoré sa blížia ku koncu životného cyklu, a zariadení, ktoré by sa mohli modernizovať s cieľom pomôcť urýchliť zvýšenie dodávok elektrickej energie v nadchádzajúcich mesiacoch. Posúdia aj to, ako ďalej rozširovať zavádzanie energie z obnoviteľných zdrojov.
- [Máj 2026] Komisia bude pomáhať členským štátom poskytovaním podpory cez Nástroj technickej podpory prostredníctvom **Akadémie regulácie energetiky pri vykonávaní kľúčových reforiem v odvetví elektrickej energie**.
- [Máj 2026] Komisia prijme **právny návrh týkajúci sa sieťových poplatkov a zdaňovania**. Cieľom bude uľahčiť prechod na elektrifikovanejší, efektívnejší a odolnejší energetický systém, ktorý môže znížiť účty za energiu pre všetkých odberateľov. Návrhom sa poskytnú stimuly na optimálne a nákladovo efektívne využívanie sieťovej infraštruktúry, stimuluje sa spotreba priaznivá pre systém, objasní sa rámec, ktorý národným regulačným orgánom umožní cielene znížiť sieťové poplatky, a to aj pre energeticky náročné priemyselné odvetvia, a členským štátom sa umožní odstrániť obmedzenia týkajúce sa znižovania daní z energie pre konkrétnych odberateľov, ako sú energeticky náročné priemyselné odvetvia a zraniteľné domácnosti, a zároveň sa zabezpečí, aby sa elektrina zdaňovala menej ako plyn.
- [2026 – 2027] Komisia zabezpečí **prísne monitorovanie** vykonávania príslušných **právnych predpisov EÚ** s využitím všetkých dostupných nástrojov vrátane **postupov v prípade nesplnenia povinnosti**, napríklad v oblasti udeľovania povolení, uskladňovania, flexibility a maximalizácie medzioblastnej kapacity, s cieľom urýchliť zavádzanie čistej energie. V záujme svižného pokroku **urýchli posudzovanie kľúčových ustanovení**, poskytne **pragmatické usmernenia k vykonávaniu**, a to aj prostredníctvom **odporúčaní Komisie**, a podporí členské štáty pri zabezpečovaní harmonizovaného a jednotného uplatňovania v celej EÚ.

3.3 Podpora investícií

Reakcia EÚ na súčasnú energetickú krízu závisí od podpory investícií. Musíme **mobilizovať verejné finančné prostriedky – na úrovni EÚ a na vnútroštátnej úrovni – s cieľom aktivizovať a zvýšiť súkromné investície**. Predvídanie a urýchlenie investícií do energetickej transformácie a obehových riešení dnes raz a navždy prelomí cyklus závislosti od fosílnych palív.

Na úrovni EÚ sa vynakladajú značné zdroje na energetickú transformáciu, a to aj počas poslednej fázy Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti (219 miliárd EUR). Plány obnovy a odolnosti už zahŕňajú množstvo reforiem a investícií, ktoré pomáhajú členským štátom modernizovať ich energetické systémy. Tie sa majú dokončiť do 31. augusta 2026 v súlade s lehotami stanovenými v príslušnej právnej štruktúre⁴³. V rámci nástroja NPE na budovanie infraštruktúry pre alternatívne palivá sa od roku 2021 vyčlenili viac ako 2 miliardy EUR na projekty zavádzania príslušnej infraštruktúry nabíjacích a čerpacích staníc pre alternatívne palivá pre všetky druhy dopravy. Z NPE – Energetika sa v rokoch 2021 – 2027 podporia cezhraničné projekty energetickej infraštruktúry a cezhraničné projekty v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov sumou 5,84 miliardy EUR.

Významnú podporu energetickej transformácie predstavuje aj politika súdržnosti. V rámci nedávneho strednodobého preskúmania fondov politiky súdržnosti sa prerozdělilo približne 1,2 miliardy EUR na energetické priority, čo teraz môže pomôcť pri reakcii na súčasnú krízu.

Konzistentná podpora EÚ pre výskum a inovácie v oblasti technológií čistej energie zmobilizovala verejné aj súkromné financovanie transformácie, a to aj pri rozširovaní inovačných technológií, čím sa vytvorili riešenia, ktoré sú už otestované, spoľahlivé a uvedené na trh. V prípade tých riešení, ktoré sú v procese zväčšovania rozsahu, je potrebné naďalej podnikať koordinované opatrenia a poskytovať podporu na úrovni EÚ a členských štátov, aby sa zabránilo fragmentácii verejného financovania a urýchlilo zavádzanie.

Samotné verejné financie však nedokážu pokryť značné investičné potreby (odhaduje sa 660 miliárd EUR ročne do roku 2030) na energetickú transformáciu. S cieľom mobilizovať súkromné investície⁴⁴ – a to aj zo strany inštitucionálnych investorov, ako sú poisťovne a dôchodkové fondy, ktoré v EÚ spravujú viac ako 12 biliónov EUR, s potenciálom nasmerovať ďalšie investície do kritických projektov energetickej transformácie – Komisia v marci 2026 prijala stratégiu investícií do čistej energie.

⁴³ Ako nástroj určený na riešenie nepriaznivých dôsledkov krízy spôsobenej ochorením COVID-19 v Únii, podporovaný mimoriadnymi a dočasnými dodatočnými prostriedkami, bol Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti vytvorený s veľmi prísnyimi lehotami, od ktorých sa nemožno odchyliť, keďže sú stanovené v nariadení o EURI, nariadení o Mechanizme na podporu obnovy a odolnosti a rozhodnutí o vlastných zdrojoch.

⁴⁴ Banky a poisťovne sú motivované zvyšovať investície v rámci legislatívneho programu, čím sa uľahčuje investovanie do kapitálu v oblastiach, ktoré sú kľúčové pre dlhodobú konkurencieschopnosť a hospodársku bezpečnosť Európy vrátane odvetvia energetiky.

Rámec štátnej pomoci takisto umožní členským štátom podporovať strategické investície do energetickej infraštruktúry a čistých technológií a zároveň zachovať rovnaké podmienky na vnútornom trhu⁴⁵.

Okamžité opatrenia:

– [2. až 3. štvrt'rok 2026] Komisia zorganizuje **samit o investíciách do čistej energie**, na ktorom sa stretne odvetvie finančných služieb vrátane hlavných inštitucionálnych investorov s poprednými predstaviteľmi priemyslu, realizátormi projektov a verejnými financovateľmi s cieľom urýchliť súkromné financovanie. **Samit sa zameria na okamžité riešenia s veľkým dosahom**, ako je uskladňovanie energie vrátane batérií, nabíjacia infraštruktúra pre elektrické vozidlá, elektrifikácia alebo udržateľné letecké a námorné palivá.

– [Od apríla 2026] Komisia **bude koordinovať činnosť EÚ** (kapitola o investíciách AccelerateEU) s cieľom **posilniť postavenie členských štátov a pomôcť im**, a to aj prostredníctvom expertných skupín členských štátov, aby v **maximálnej miere využili dostupné finančné prostriedky EÚ** (napr. z fondov politiky súdržnosti) a **prerozdelovali finančné prostriedky EÚ, ak je to možné a v súlade s preferenciami regiónov a členských štátov**, smerom do **investícií súvisiacich s energetikou**, ktoré môžu priniesť rýchly výsledok a zmierniť účinky rastúcich cien energie, napríklad:

A) Rozšírenie existujúcich opatrení na zníženie spotreby energie, zavádzanie čistej energie (napr. tepelných čerpadiel, slnečnej fotovoltiky, izolácie, veternej energie alebo batérií) a investovanie do silnejšej a bezpečnejšej kritickej energetickej infraštruktúry, ako aj na podporu zavádzania nabíjacej infraštruktúry a výroby udržateľných leteckých a námorných palív.

B) Zavedenie doplnkov k existujúcim opatreniam alebo rozšírenie ich pôsobnosti, napr. opatrenia na boj proti energetickej chudobe ako doplnok k existujúcim opatreniam v oblasti energetickej efektívnosti; rozšírenie fotovoltickej slnečnej energie na agrofotovoltiku; rozšírenie pôsobnosti zrýchleného a zjednodušeného udeľovania povolení.

C) Urýchlenie realizácie príslušných opatrení v plánoch obnovy a odolnosti vhodným využívaním ukazovateľov uvedených v oznámení Komisie s názvom NextGenerationEU – Cesta do roku 2026 vrátane možnosti vložiť kapitál do národných podporných bánk a inštitúcií.

⁴⁵ Do 14. apríla 2026 bolo v rámci štátnej pomoci pre Dohodu o čistom priemysle prijatých 18 rozhodnutí na podporu čistých technológií a rozpočtu, ktorými sa schválilo 19 opatrení štátnej pomoci s celkovým rozpočtom 32,76 miliardy EUR. Z toho štyri opatrenia s celkovým rozpočtom 20,22 miliardy EUR boli schválené v rámci oddielu 4.1. o energii z obnoviteľných zdrojov. Jedno opatrenie (s rozpočtom 608,5 milióna EUR) bolo schválené v rámci oddielu 5. o dekarbonizácii priemyslu. Napokon bolo schválených 14 opatrení podľa oddielu 6.1. o výrobnnej kapacite v oblasti čistých technológií (rozpočet približne 11,93 miliardy EUR). Okrem toho Komisia v tom istom období schválila 7 opatrení pomoci na dekarbonizáciu priemyslu podľa Usmernení o štátnej pomoci v oblasti klímy, ochrany životného prostredia a energetiky s celkovým rozpočtom 6,8 miliardy EUR.

- [Od apríla 2026] **Komisia posúdi, či sú potrebné ďalšie opatrenia na zjednodušenie pravidiel s cieľom urýchliť využívanie finančných prostriedkov EÚ na investície do energetickej transformácie.**
- [Do júla 2026] **Komisia prijme legislatívny návrh na aktualizáciu a modernizáciu systému EÚ na obchodovanie s emisiami.** Komisia bude čoskoro konzultovať s členskými štátmi o aktualizácii referenčných hodnôt ETS. Doplnia sa tým už navrhované zmeny trhovej stabilizačnej rezervy s cieľom posilniť jej kapacitu. Komisia v rámci preskúmania takisto zvýši finančnú podporu dostupnú pre priemysel na jeho prechod na čistú energiu prostredníctvom banky pre dekarbonizáciu priemyslu, pričom zmobilizuje finančné prostriedky vo výške 100 miliárd EUR. V záujme zabezpečenia včasného zavedenia to bude zahŕňať podporu investícií financovanú zo 400 miliónov kvót EU ETS, čím sa zaisťujú rýchlosť a solidarita, s cieľom zlepšiť investičnú istotu, aby sa zvýšili investície energeticky náročných priemyselných odvetví EÚ do dekarbonizácie. V tejto súvislosti budú mať členské štáty s nižšími príjmami v záujme zabezpečenia solidarity zaručený prístup k pomoci na podporu investícií v rámci ETS. Komisia okrem toho zvažuje aj rozšírenie podpory udržateľných leteckých palív v rámci ETS z hľadiska objemu a trvania pre leteckú dopravu a preskúma analogický mechanizmus pre udržateľné letecké palivá vyrobené v EÚ.
- [Od apríla 2026] **Komisia bude pomáhať členským štátom, ktoré chcú preskúmať využívanie príjmov zo systému EU ETS na cielené opatrenia, ktorými sa mobilizujú a urýchľujú investície do elektrifikácie (napr. v doprave alebo vykurovaní), do dekarbonizácie priemyslu, nadväzujúcich použití založených na obehovosti a investície, ktoré pomáhajú znižovať ceny elektriny, a to aj prostredníctvom zvýšenej kapacity elektriny z obnoviteľných zdrojov, za predpokladu, že investície prispievajú k elektrifikácii domácností a dekarbonizácii priemyslu⁴⁶.** Komisia naďalej nabáda členské štáty, aby preskúmali takéto rozdelenie príjmov zo systému ETS.
- [Od apríla 2026] **Komisia bude spolupracovať s európskou koalíciou na financovanie energetickej efektívnosti s cieľom vyvinúť štandardizované finančné produkty na čisté vykurovanie a obnovu a rozvíjať a podporovať nové obchodné modely energetických služieb, ktoré poskytujú priamu podporu MSP pri zavádzaní riešení v oblasti energetickej efektívnosti a elektrifikácie.**
- [Od apríla 2026] **Komisia bude naďalej podporovať členské štáty v koalícii priekopníkov udržateľných leteckých e-palív pri organizovaní ohlásenej obojstrannej aukcie týkajúcej sa udržateľných leteckých e-palív vo výške 2 miliárd EUR a podporovať ďalšiu účasť členských štátov.**

⁴⁶ Podpora priemyselných investícií môže byť navrhnutá v súlade s oddielom 4.5 rámca štátnej pomoci pre Dohodu o čistom priemysle, ale len ak sa 100 % príjmov zo systému ETS použije na investície do dekarbonizácie, ako sa vyžaduje v článku 10 ods. 3 smernice 2003/87/ES o vytvorení systému obchodovania s emisnými kvótami skleníkových plynov v Únii.